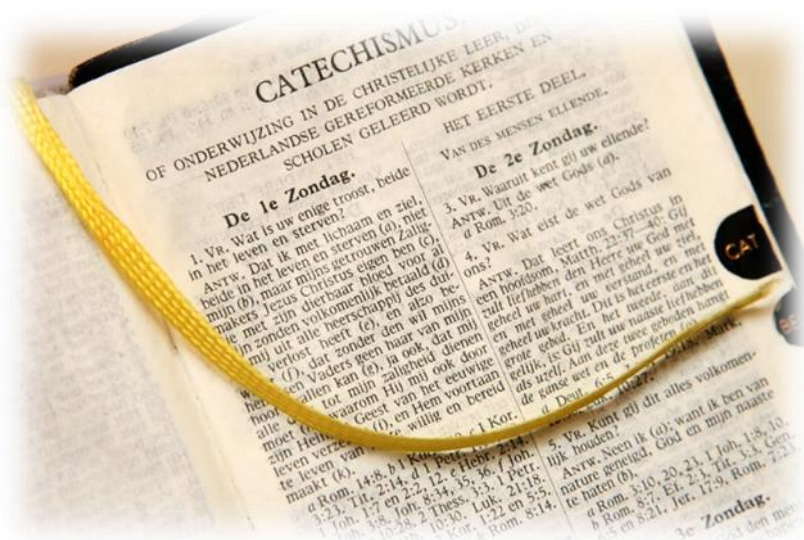


Een waarschuwende Catechismus

Voor 'Reformatorische' ongelovigen

De Heidelbergse Catechismus van verre gevolgd



Hoe als naamchristen (niet langer) ongetroost

voort te leven en te sterven

door Dik Aangeenbrug Jr.

De Heidelbergse Catechismus wordt in dit geschrift van verre gevolgd en belicht op de wijze van de twee wegen. Een derde weg is er niet.

Gaat in door de enge poort; want wijd is de poort, en breed is de weg, die tot het verderf leidt, en velen zijn er, die door dezelve ingaan. (Mattheüs 7:13)

Inhoudsopgave

1. Motivatie	4
2. Van de eeuwige troosteloosheid en wanhoop	4
3. Van de kennis der naamchristelijke ellende.....	6
4. Van de ware boetvaardigheid	8
5. De sleutels van het rijk van satan.....	9
6. Tegen het Arminianisme	11
7. Nawoord.....	12

1. Motivatie

Dit geschrift is geschreven uit liefde tot uw ziel. De eeuwigheid is werkelijkheid en zij is aanstaande; onze tijd op aarde is eindig. Wanneer het sterven daar is, blijft alleen waar wat Gods Woord waar noemt.

Vreselijk is het te vallen in de handen des levenden Gods. (Hebreeën 10:31)

Ik vroeg niet: Mijn ziel, doorziet gij uw lot?

Hoe zult gij rechtvaardig verschijnen voor God?¹

Het geschrift is bedoeld:

1. ter opwekking en aanwijzing van bezorgde zielen bij wie Gods Woord en de overwegend Schriftuurlijke lering van de Heidelbergse Catechismus (nog) geen zekere troost geven;
2. als een aanwijzing van het grote gevaar van zelfbedrog;
3. als een catechismus met dertig alarmerende vragen aan de geoefende ongelovigen, die op 'Bijbelse gronden' het eenentwintigste-eeuwse 'Reformatorische' ongeloof verdedigen.

De Heidelbergse Catechismus vraagt naar de enige troost in leven en sterven. Dit geschrift stelt de tegenovergestelde vraag: waaruit bestaat de troosteloosheid van wie de Catechismus wekelijks hoort en toch buiten Christus blijft? De antwoorden zijn daarom in de mond gelegd van die kerkganger zelf. Wie zichzelf in die antwoorden herkent, wordt niet bespot maar gewaarschuwd, opdat hij bijtijds naar de andere weg vraagt.

Bedenk onder het lezen ook dit:

*De wonden des liefhebbers zijn getrouw; maar de kussingen des haters zijn af te bidden.
(Spreuken 27:6)*

Omdat in de eenentwintigste eeuw een confronterende waarschuwing gemakkelijk wordt uitgelegd als liefdeloosheid en strijdzucht, is telkens aangegeven waarin de liefde van dit schrijven te vinden is. Die aanwijzingen staan in de cursief gezette regels die beginnen met de woorden "Hierin is de liefde".

2. Van de eeuwige troosteloosheid en wanhoop

Vraag 1. Wat is uw grootste troosteloosheid en wanhoop in dit leven en in uw (hoogstwaarschijnlijk spoedige) sterven?

Antwoord. Dat ik met lichaam en ziel, zowel nu als straks voor eeuwig, van God verlaten en vervloekt ben, omdat ik gevangen zit in de leugens van mijn misleider, de satan. Hij heeft mij op alle mogelijke wereldse en theologische manieren afgehouden van het eenvoudige, kinderlijke geloof in de enige getrouwe Zaligmaker Jezus Christus. Dit ongeloof draagt een godsdienstig gewaad: het gelooft vele Bijbelse waarheden, zoals de schepping, de wet, de straf op de zonde, hemel en hel en de uitverkiezing, en het hangt een theologie aan die meent te weten hoe God een mens bekeert. Alleen het geloof in Christus zelf, Die de verpersoonlijking van alle waarheid is, ontbreekt eraan. Mijn

¹Uit het lied "Jehovah Tsidkenu" (1834) van Robert Murray M'Cheyne (1813-1843), in de Nederlandse vertaling bekend als "Eens was ik een vreemd'ling voor God en mijn hart".

naamchristelijke troost, zoals kerkgang of een nette levenswandel, zal in alle eeuwigheid een misleidende troost blijken te zijn geweest, waardoor ik de zondaarsliefde van Christus nooit heb gezien.

Hierin is de liefde: dat u het bedrog ontdekt, opdat u bijtijds de grote Ik Ben vindt, Die de Waarheid is (Johannes 14:6).

Vraag 2. Hoeveel stukken zijn u nodig te weten, opdat u in deze toestand ongetroost en rampzalig leeft en ten slotte, of plotseling, rampzalig sterft?

Antwoord. Zes stukken.

4. Het kennen van mijn ellende door de christelijke leer, die mij mijn verdoemelijke staat voor God onthult.
5. Het weten dat het mogelijk is van de vloek verlost te worden en voor eeuwig zalig te zijn door de verdienste van Jezus Christus.
6. Het geloven dat deze verlossing niet voor mij is aangebracht, alsof God in Zijn aanbod niet oprecht zou zijn.
7. Het mijzelf desondanks christen blijven noemen, wat niets anders is dan zelfbedrog en huichelarij: een opium die mij in slaap doet vallen op de rand van de afgrond van de eeuwigheid.
8. Het straks in de eeuwigheid ontdekken dat ik door mijn eigen godsdienst Zijn genade heb veracht, waardoor ik zwaarder verdoemd ben dan de zondaars van Sodom en Gomorra.
9. Het volharden als een verharde en hoogmoedige 'Arminiaan'² in de leer: het geloof dat ik zelf wel een goede wil had om zalig te worden, maar dat God mij geen genade wilde geven.

Want God heeft Zijn Zoon niet gezonden in de wereld, opdat Hij de wereld veroordelen zou, maar opdat de wereld door Hem zou behouden worden. (Johannes 3:17)

Hierin is de liefde: opdat u inzielt dat niet alleen de Catechismus, maar bovenal Gods Woord u vandaag nog uw eeuwige gevaar vanwege uw zonden onderwijst, en tegelijk de enige troost door Zijn genade.

Vraag 3. Waarom wordt u dan toch een christen genoemd?

Antwoord. Omdat ik als klein kind gedoopt ben, in een christelijke traditie ben opgegroeid en mijn ouders zich zo noemen. Daarin verschil ik echter niet van de miljoenen die alleen vanwege hun opvoeding moslim of hindoe zijn, of zelfs gereformeerd. Toch noem ik mijzelf christen, terwijl ik niet geloof dat Jezus Christus mijn Zaligmaker is.

Vraag 4. Wat ontbreekt u als trouwe maar rampzalige kerkganger dus, zodat u zichzelf niet langer christen kunt en moogt noemen?

Antwoord. Dat had de Heidelbergse Catechismus mij in Zondag 12 moeten leren, waar op de vraag waarom ik een christen word genoemd wordt geantwoord:³

²Een 'Arminiaan' is in dit geschrift iemand die meent dat hij zelf wel zalig wil worden, zonder te weten dat God het wil en hoe Hij het wil. Het woord wordt hier dus niet als historische aanduiding van de Remonstranten gebruikt, maar als naam voor een gezindheid van het hart; zie hoofdstuk 6.

³Heidelbergse Catechismus, Zondag 12, vraag en antwoord 32.

Omdat ik door het geloof een lidmaat van Christus en also Zijn zalving deelachtig ben, opdat ik Zijn Naam belijde, en mijzelf tot een levend dankoffer Hem offere.

De naam christen is dus gebonden aan het geloof waardoor iemand een lidmaat van Christus is. Wie dat geloof mist, mist de naam.

Vraag 5. Mag ik dan ook geen christen genoemd worden omdat ik van kindsbeen af door de doop in het verbond met Abraham ben?

Antwoord. Indien ik niet door het geloof weet van Christus te zijn, voldoe ik niet aan het apostolische “indien” en “zo” waaronder iemand tot Abrahams zaad wordt gerekend.

En indien gij van Christus zijt, zo zijt gij dan Abrahams zaad, en naar de belofte erfgenamen. (Galaten 3:29)

De apostel maakt het kinschap van Abraham niet aan de afstamming of aan het uiterlijke verbondsteken vast, maar aan het geloof: “Zo verstaat gij dan, dat degenen, die uit het geloof zijn, Abrahams kinderen zijn” (Galaten 3:7). Johannes de Doper heeft het de gedoopte kinderen van Abraham reeds voorgehouden dat zij niet moesten beginnen bij zichzelf te zeggen: “Wij hebben Abraham tot een vader” (Lukas 3:8), en Christus zelf leert dat wie uit het vlees geboren is, vlees is (Johannes 3:6-7). Zie ook Galaten 3:9.

Hierin is de liefde: dat u het bedrog ontdekt, opdat u nog bijtijds tot Hem vlucht in Wie Abraham geloofde.

Vraag 6. Wat is een waar ongeloof?

Antwoord. Een waar ongeloof is niet alleen een twijfelen aan wat God in Zijn Woord geopenbaard heeft, maar bovendien een God voor leugenaar houden ten aanzien van het Evangelie: namelijk dat ook mij vergeving van zonden, eeuwige gerechtigheid en zaligheid door God geschonken worden, uit louter genade, alleen om de verdienste van Christus.

Die God niet gelooft, heeft Hem tot een leugenaar gemaakt. (1 Johannes 5:10)

Deze omschrijving is opzettelijk het spiegelbeeld van het antwoord op vraag 21 van de Catechismus, dat het ware geloof omschrijft als een stellig weten én een vast vertrouwen dat ook mij de vergeving is geschonken. Het ware ongeloof laat het weten staan en verwerpt het vertrouwen.

3. Van de kennis der naamchristelijke ellende

Vraag 7. Hoe komt het dat u, anders dan de wereld, ongetroost op weg bent naar een eeuwige rampzaligheid?

Antwoord. Doordat ik alles geloof wat God in Zijn Woord openbaart, behalve dat Christus ook voor mijn zonden Zichzelf als een Lam ter slachting heeft laten leiden (Jesaja 53:7).

Hierin is de liefde: de waarschuwing dat zij verloren gaan die de liefde der waarheid niet hebben aangenomen om zalig te worden (2 Thessalonicenzen 2:10).



Heidelbergse Catechismus, Zondag 7, vraag en antwoord 21.

Vraag 8. Hoe komt u aan deze uitgebreide kennis, waardoor u zeker weet op reis te zijn naar een eeuwige rampzaligheid?

Antwoord. Door ouderlijk en catechetisch onderwijs en door de prediking uit Gods Woord, waardoor ik God als Schepper, Verlosser, Wetgever en Rechter heb leren kennen. Tot die kennis behoort ook de kennis van mijn natuurlijke, verdoemelijke staat (Romeinen 3:10-12).

Vraag 9. Heeft God Zich als Wetgever en Rechter in Zijn Woord aan u geopenbaard met als enig doel u aan uw ellendestaat bekend te maken?

Antwoord. Nee. God heeft Zich in het Evangelie ook geopenbaard als Heere, Koning, Verlosser, Leraar en Priester. Wie alleen de Rechter heeft leren kennen, heeft het halve Woord gehoord.

Vraag 10. Waardoor kent u uw ellende?

Antwoord. Als gevolg van het bevel van Christus: "Predikt het Evangelie allen creaturen" (Markus 16:15), waardoor ik met Gods gehele Woord in aanraking ben gekomen en blijf komen.

Hierin is de liefde: dat u Gods enige Zoon leert kennen, opdat u niet verloren gaat (Johannes 3:16; Romeinen 6:23).

Vraag 11. Uit welk deel van de Bijbel kent u uw ellende, en heeft God die wet aan u gegeven als Rechter of als Verlosser?

Antwoord. Uit de wet van God. God heeft Zijn wet als Verlosser aan Zijn volk Israël gegeven, met de aanhef dat Hij hen uit het diensthuis van Egypte had uitgeleid (Deuteronomium 5:6). De wet is niet aan de Egyptenaren gegeven. Hij schrijft Zijn wetten in het hart van hen die in het Nieuwe Verbond staan (Hebreeëen 8:10; 2 Korinthe 3:3).

Vraag 12. Wat is de betekenis van het verzoendeksel dat de stenen tafelen bedekte?

Antwoord. Dat God mij wil vertroosten door mijn blik te richten op de verzoening, terwijl ik weet dat de wet daaronder de grond van mijn verdoemenis aanwijst (Exodus 25:21-22; Romeinen 3:25). De wet lag in de ark; het verzoendeksel lag erop. Wie de wet ziet en het deksel niet, kijkt in een ark waarin God nooit heeft willen wonen.

Vraag 13. Wanneer is er sprake van waarachtige ellendekennis, gewerkt door Gods Geest?

Antwoord. Ware ellendekennis is niet alleen het besef dat ik Gods wet heb overtreden, maar ook het besef dat ik de reddende hand van Christus afwijs, terwijl ik Zijn leer met de mond belijd. De walgelijkste trots van mijn hart, dat niets anders kon en kan voortbrengen dan zondige gedachten en vuile begeerten, is mijn 'vrome' vijandschap tegen Zijn genade.

Want uit het hart komen voort boze bedenkingen, doodslagen, overspelen, hoererijen, dieverijen, valse getuigenissen, lasteringen. (Mattheüs 15:19)

Paulus stelt de bevleekten en de ongelovigen in één adem naast elkaar, en hij noemt als kenmerk van beiden dat zij belijden God te kennen en Hem met de werken verloochenen:

Alle dingen zijn wel rein den reinen, maar den bevleekten en ongelovigen is geen ding rein, maar beide hun verstand en geweten zijn bevuurd. Zij belijden, dat zij God kennen, maar zij verloochenen Hem met de werken, alzo zij gruwelijk zijn, en ongehoorzaam, en tot alle goed werk ongeschikt. (Titus 1:15-16)

De Heilige Geest overtuigt de wereld van zonde, en Christus noemt daarbij niet eerst de grove zonden, maar het ongeloof: "Van zonde, omdat zij in Mij niet geloven" (Johannes 16:9).

Ellendekennis die niet bij het ongeloof uitkomt, is nog niet aangekomen bij de zonde die de Geest als eerste aanwijst.

*Ik zocht bij de kruispaal geen veilige wijk:
'k Stond blind, en van verre, in mijzelf zo rijk.⁴*

4. Van de ware boetvaardigheid

Vraag 14. Wat is ware boetvaardigheid in Gods oog?

Antwoord. Berouw over de zonden, waarvan de oprechtheid alleen tot uiting kan komen in geloofsgehoorzaamheid aan het Evangelie, omdat er geen andere weg is om de zonden uit te boeten dan door het bloed van Jezus Christus.

Welken God voorgesteld heeft tot een verzoening, door het geloof in Zijn bloed. (Romeinen 3:25)

Vraag 15. Wat is het verschil tussen een Bijbelse en een valse boetvaardigheid?

Antwoord. Valse boetvaardigheid zoekt boete te doen naar eigen gedachten of naar menselijke voorschriften. De ware boetvaardigheid wordt gewerkt door Gods Geest, Die de zondaar gewillig maakt zijn zonden uit te boeten in gehoorzaamheid aan Gods Woord, en dat is: in het volbrachte offer van Christus. De droefheid naar God werkt een onberouwelijke bekering tot zaligheid, maar de droefheid der wereld werkt de dood (2 Korinthe 7:10). Een berouw dat bij zichzelf blijft staan, hoe diep ook, behoort tot de tweede soort.

Hierin is de liefde: opdat wij niet langer kinderen zouden zijn die met elke wind van leer worden omgevoerd, maar in alles zouden opwassen in Hem, Die het Hoofd is, namelijk Christus (Efeze 4:14-15).

⁴Uit hetzelfde lied van M'Cheyne, "Jehovah Tsidkenu", in de Nederlandse vertaling.

Vraag 16. Hoe bent u rechtvaardig voor God?

Antwoord. Dat leert de Heidelbergse Catechismus in Zondag 23, en het antwoord verdient het in zijn geheel gehoord te worden:⁵

Alleen door een waar geloof in Jezus Christus; alzo dat, al is het dat mij mijn consciëntie aanklaagt dat ik tegen al de geboden Gods zwaarlijk gezondigd en geen daarvan gehouden heb, en nog steeds tot alle boosheid geneigd ben, nochtans God, zonder enige verdienste mijnerzijds, uit louter genade mij de volkomen genoegdoening, gerechtigheid en heiligheid van Christus schenkt en toerekent, evenals had ik nooit zonde gehad noch gedaan, ja, als had ik zelf al de gehoorzaamheid volbracht, die Christus voor mij volbracht heeft, in zoverre ik zulke weldaad met een gelovig hart aanneem.

Het antwoord begint met “alleen door een waar geloof” en eindigt met “met een gelovig hart aanneem”. Tussen die twee uitersten staat niets van de mens, en toch wordt de mens er op beide plaatsen toe geroepen.

Vraag 17. Waarom is de ongelovige ongehoorzaamheid ten aanzien van het Evangelie toch de grootste zonde tegen God?

Antwoord. Omdat het Evangelie voortkomt uit Gods liefde voor zondaren die door eigen schuld verloren zijn, en omdat het bloed van Christus oneindig veel heiliger is dan de offers van de wet. Wie de wet van Mozes verwierp, stierf zonder barmhartigheid; hoeveel zwaarder straf verdient wie de Zoon van God vertreedt en het bloed van het testament onrein acht (Hebreeënen 10:28-29).

Met vlammend vuur wraak doende over degenen, die God niet kennen, en over degenen, die het Evangelie van onzen Heere Jezus Christus niet gehoorzaam zijn. (2 Thessalonicenzen 1:8)

De ongehoorzaamheid aan het Evangelie wordt hier in dezelfde adem genoemd als het niet kennen van God. Wie God kent en het Evangelie ongehoorzaam blijft, heeft de tweede helft van het vers op zich genomen.

5. De sleutels van het rijk van satan

Vraag 18. Wat zijn de ‘sleutels van satan’, waarmee iemand gevangen blijft in zijn macht?

Antwoord. Twee sleutels zijn daartoe bijzonder geschikt. De eerste sleutel is mijn eigen onverschilligheid en ongeloof ten aanzien van Zijn nodigend Woord. De tweede sleutel is dat ontwaakte zondaren meer geloof gaan hechten aan ‘ernstige’ leraren die hen verhinderen tot Christus te gaan, dan aan het Woord zelf. Beide sleutels werken vooral door mijn eigen nalatigheid in het onderzoeken van de Schriften (Handelingen 17:11; 2 Timotheüs 3:15; Romeinen 10:17).

Vraag 19. Hoe kan ik leraren herkennen die de sleutels van satan hanteren?

Antwoord. Het zijn de leraren die de sleutels van het hemelrijk niet bedienen zoals de Catechismus in Zondag 31 leert.⁶ Zij maken het leven van geruste kerkgangers niet ondraaglijk en bedienen de tucht

⁵Heidelbergse Catechismus, Zondag 23, vraag en antwoord 60.

⁶Heidelbergse Catechismus, Zondag 31, vraag en antwoord 83-85: de sleutels zijn de verkondiging van het heilige Evangelie en de christelijke ban, waardoor het hemelrijk voor de gelovigen wordt geopend en voor de ongelovigen toegesloten.

niet aan openlijke ongelovigen die zich niet bekeren. Leraren zijn verwoesters van de gemeente wanneer zij zedelijke zonden zwaarder aanrekenen dan het ongeloof ten aanzien van Christus.

Hierin is de liefde: de tucht behoort alleen te worden toegepast op wie Christus belijdt en zich een broeder laat noemen (1 Korinthe 5:11); wie buiten die naam staat, wordt niet getuchtigd maar geroepen.

Vraag 20. Waarom is het blinde vertrouwen op geliefde leraren de aangewezen weg om ongestoord verloren te gaan?

Antwoord. Omdat het vertrouwen op mijn eigen mening of op mensen boven Zijn Woord de geestelijke oorzaak is van het niet kunnen geloven. Mijn hart geeft dan meer eer aan het schepsel dan aan de Schepper (Romeinen 1:25).

Hoe kunt gij geloven, gij, die eer van elkander neemt, en de eer, die van God alleen is, niet zoekt? (Johannes 5:44)

Hierin is de liefde: de schijnbare liefdeloosheid van dit schrijven bestaat hierin, dat het u zegt wat een geliefde leraar u niet zegt: menselijk aanzien heeft geen waarde bij uw sterven; alleen het geloof in het bloed van Jezus kan u redden.

Vraag 21. Wat zijn de kenmerken van een leugenachtige ‘orthodoxe’ leer?

Antwoord. Het is een leer die verstijft in ongeloof, doordat zij zo ernstig als ‘waarheid’ wordt gebracht dat het mij een zonde toeschijnt in Christus te geloven als het offer voor mijn zonde. Zij spreekt veel over de noodzaak van bekering en weinig over de Persoon tot Wie bekeerd moet worden; zij maakt het geloof tot een voorrecht van enkelen in plaats van tot een bevel aan allen (1 Johannes 3:23).

Hierin is de liefde: opdat u inziet dat de angst voor zelfbedrog door satan kan worden ingezet om u op een ‘vrome’ manier te bedriegen (1 Petrus 5:7-8; Efeze 1:13).

Vraag 22. Wat is het verschil tussen het ‘historische’ en het ‘zaligmakende’ geloof?

Antwoord. Het historische geloof houdt voor waar wat de Schrift over God, Christus en de heilsgeschiedenis meedeelt, maar het blijft buiten de zaak staan; het gelooft de geschiedenis van de Zaligmaker zonder de Zaligmaker zelf aan te nemen. Het zaligmakende geloof houdt dezelfde geschiedenis voor waar en vertrouwt daarenboven dat Jezus de Christus is, de Zaligmaker der wereld, en ook mijn Zaligmaker (Johannes 4:42; 1 Timotheüs 1:15). Het onderscheid ligt dus niet in de hoeveelheid kennis, maar in het vertrouwen.

Gij gelooft, dat God een enig God is; gij doet wel; de duivelen geloven het ook, en zij sidderen. (Jakobus 2:19)

Vraag 23. Wat is de beste verzekering om toch voor eeuwig rampzalig te sterven?

Antwoord. Door vooral vandaag Hem te verachten en ongehoorzaam te blijven. *Heden, zo gij Zijn stem hoort, verhardt uw hart niet* (Hebreeënen 3:7-8; 4:7). Het uitstel van vandaag is de verzekering van morgen.

Hierin is de liefde: “Hierin is de liefde, niet dat wij God liefgehad hebben, maar dat Hij ons lief heeft gehad, en Zijn Zoon gezonden heeft tot een verzoening voor onze zonden” (1 Johannes 4:10).

6. Tegen het Arminianisme

Vraag 24. Verloochent de leer van het Evangelie niet de doodstaat van de natuurlijke mens?

Antwoord. Nee. Ware 'Arminianen' zijn juist zij die buiten Christus menen met een gerust hart jarenlang een godsdienstig en kerkelijk leven te kunnen leiden, zonder dat plotseling de verdoemenis erop volgt. Wie verloochent werkelijk de doodstaat: degene die als dode tot Christus vlucht, of degene die buiten Christus is en zonder hoop, maar meent 'vroom' te weten, of zelfs te kunnen onderwijzen, wat de 'ware leer' is?

Vraag 25. Leerde Jezus dan niet dat belijdende ongelovigen in de gemeente mogen blijven, zoals de gelijkenis van het onkruid en de tarwe zegt?

Antwoord. Nee. Het onkruid zijn de huichelaars, die zich uiterlijk als gelovigen voordoen en daarom niet van de tarwe te onderscheiden zijn tot de oogst (Mattheüs 13:24-30). Zodra iemand echter openlijk in leer en leven ongehoorzaam is, doordat hij zich niet bekeert en niet gelooft, onverschillig is of een slachtofferrol inneemt, moet hij uit de gemeente worden weggedaan (1 Korinthe 5:11).⁷ De gelijkenis verbiedt het uitspreken van wat verborgen is; zij verbiedt niet het wegdoen van wat openbaar is.

Vraag 26. Wie is dan de 'Arminiaan'?

Antwoord. Degene die zijn geweten sust door kerkgang zonder het offer van Christus te hebben aangenomen, en zonder zich 'ellendig, en jammerlijk, en arm, en blind, en naakt' te weten (Openbaring 3:17).

Vraag 27. Hoe wil God het Evangelie in mijn hart werken, als de mens onbekwaam is tot enig goed?

Antwoord. Door middel van de prediking van het Evangelie. Het geloof is uit het gehoor, en het gehoor door het Woord van God (Romeinen 10:13-17); het heeft God behaagd door de dwaasheid der prediking zalig te maken die geloven (1 Korinthe 1:21). De Catechismus zegt hetzelfde: de Heilige Geest werkt het geloof in onze harten door de verkondiging van het heilige Evangelie.⁸ Wie op de prediking zit te wachten of iets anders dan het gepredikte Woord hem raakt, wacht op een middel dat God niet heeft ingesteld.

Vraag 28. Waarom vindt u het als ongelovige geen bezwaar te zeggen: "het moet je gegeven worden"?

Antwoord. Omdat die uitspraak, hoe waar in zichzelf ook, in mijn mond dikwijls een theologische slachtofferrol is. Mijn geestelijke onmacht is ten diepste een niet willen, veroorzaakt door mijn verdorven natuur. Christus zegt niet: gij kunt niet tot Mij komen, maar: "gij wilt tot Mij niet komen, opdat gij het leven moogt hebben" (Johannes 5:40).

Hierin is de liefde: opdat wij zouden leven door Hem (1 Johannes 4:9).

⁷Vergelijk Nederlandse Geloofsbelijdenis, artikel 29, waar de oefening van de kerkelijke tucht tot de kenmerken van de ware kerk wordt gerekend.

⁸Heidelbergse Catechismus, Zondag 25, vraag en antwoord 65; voor de omschrijving van het geloof zelf Zondag 7, vraag en antwoord 20-21.

Vraag 29. Maar spreken juist de Arminianen niet graag over het 'niet willen'?

Antwoord. Wanneer ik vanuit een slachtofferrol zeg dat het mij niet gegeven is, houd ik God feitelijk voor een leugenaar, want Hij getuigt van Zijn Zoon dat wie in Hem gelooft niet verloren gaat.

Die in den Zoon van God gelooft, heeft de getuigenis in zichzelf; die God niet gelooft, heeft Hem tot een leugenaar gemaakt, dewijl hij niet geloofd heeft de getuigenis, die God getuigd heeft van Zijn Zoon. (1 Johannes 5:10)

De onmacht van de mens ontslaat hem niet van de schuld van zijn onwil; zij is er de gestalte van.

Hierin is de liefde: de oprechtheid van de dienaren van het Evangelie blijkt hieruit, dat hun zorg over zelfmisleiding samengaat met hun zorg over het verloren gaan, zodat zij precies zo onomwonden prediken als Christus deed in Johannes 3:14-18 en Paulus in 1 Korinthe 15:1-4.

7. Nawoord

Vraag 30. Wat te doen met mensen die gewaarschuwd zijn, maar niet willen horen?

Antwoord. Het stof van de voeten schudden, hun tot een getuigenis.

En zo wie u niet zullen ontvangen, noch u horen, vertrekkende van daar, schudt het stof af, dat onder aan uw voeten is, hun tot een getuigenis. Voorwaar zeg Ik u: Het zal Sodom en Gomorra verdraaglijker zijn in den dag des oordeels, dan dezelve stad. (Markus 6:11)

Het laatste woord zij aan Zacharias Ursinus, de opsteller van de Heidelbergse Catechismus, in zijn verklaring van de eenenzestigste vraag. Hij legt uit waarom wij gerechtvaardigd worden door het geloof, en hij zegt daarmee in de zestiende eeuw precies wat dit geschrift in de eenentwintigste eeuw wil zeggen: het geloof is de hand die aanneemt, en een hand die niet aanneemt, is geen geloof.⁹

De rechte betekenis is deze: wij worden gerechtvaardigd door het geloof: (1) omdat wij gerechtvaardigd worden door hetgeen waarop ons geloof zich richt, dat wil zeggen door de verdiensten en gehoorzaamheid van Christus, zoals die door het geloof aangenomen worden; (2) omdat het geloof het instrument en de hand is, waardoor men krijgt aan te vatten en zich mag toe-eigenen de rechtvaardigheid, die om niet in het Evangelie aangeboden wordt. Het is, alsof hij zei, dat de landman door zijn ploeg, en de vakman door zijn hand of werk rijk wordt. En er staat geschreven, dat wij gerechtvaardigd worden door het geloof alleen, met betrekking tot hetgeen waar ons geloof op ziet; want wij worden alleen gerechtvaardigd door hetgeen waar ons geloof op steunt, namelijk door de verdiensten van Christus.

Even verder wijst hij het misverstand af dat het geloof een verdienstelijk werk zou zijn:

Daarom zegt de Heilige Schrift, dat wij gerechtvaardigd worden uit het geloof en door het geloof, maar nergens: om het geloof, zoals de Roomsse deze uitdrukkingen toestaan, alsof het geloof niet alleen een toe-eigening van Christus' gerechtigheid zijn zou, maar bovendien nog een verdienstelijk werk, waardoor wij rechtvaardig zouden zijn. Dit is lijnrecht in strijd met de aard van het geloof. Want het geloof ontvangt altijd iets van een ander, en geeft niet van het zijne.

⁹Zacharias Ursinus, Het Schatboek der verklaringen over de Heidelbergse Catechismus, verklaring van Zondag 23, vraag 61 (uitgave naar de vertaling van Festus Hommius; de bladzijde verschilt per uitgave).

Het geloof ontvangt altijd van een Ander. Wie niets ontvangen wil, heeft geen geloof, hoe rechtzinnig hij ook spreekt over wat een ander ontvangen moet.

Voor reacties of vragen: aangeenbrug.curata@vaart.net